

PRENUMERATA.

Kurjer Warszawski wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzi stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych dodatki poranne.

Warunki prenumeraty podane są w nagłówku numeru głównego.

Oddzielna przedpłata na dodatek poranny przyjmowana być nie może.

Dziś: Cyrjaka Djakona.
Piątek: Gertrudy Panny.
Sobota: Gabryela Arch.
Niedziela: Józefa Obl. N. P. M.

Wschód słońca o godzinie 6-ej minut 17.
Zachód 6-ej 6
Długość dnia godzin 11 45
Przybyło 4 7

Wschód księżyca o godzinie 5 minut 45 r.
Zachód 2 24 w.
Wysokość wody na Wiśle st. 6 c. 8 (st. 7 c. 0).
Dziś o godzinie 4-ej rano ciepła 8°.

OGŁOSZENIA.

Reklamy: za jeden wiersz garmontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.
Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w dodatkach porannych nie zamieszczają się.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor codziennie od 8-ej rano do 8-ej wiecz., w niedziele i święta od 10 do 12 poł.

Poniedziałek: Wincentego B.
Wtorek: Benedykta Op.
Środa: Boguchwała B.
Czwartek: Katarzyny K. S.

Dodatek poranny.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: Plac Teatralny nr. 9. — Telefon Redakcji 268. — Telefon Administr. 517.
W Łodzi kantor własny. Piotrkowska 3231. telefon nr. 343.

KALENDARZ

Mioma słowiańskie. Dziś Zbigniewa, jutro Boguchwała.

Zgromadzenia: Posiedzenie członków komitetu budowy kościoła Wszystkich Świętych na Grzybowie. (Mieszkanie JE. arcybiskupa Popiela w pałacu arcybiskupim przy ulicy Miodowej—11 przed południem.) — Czwarty dzień zjazdu górników. (Sala sztandarowa w magistracie—11 przed poł.) — Posiedzenie członków wydziału kasy pożyczkowej Towarzystwa dobroczynności. (Gmach Towarzystwa na Krakowsk. Przedm.—5 po południu.) — Ogólne roczne zebranie członków oddziału tanich kuchni. (Lokal kuchni taniej № 2-gi na Krak. Przedm.—6 po południu.) — Posiedzenie członków 1-ej stałej komisji teorii ogrodnictwa i nauk przyrodniczych pomocniczych. (Lokal Towarzystwa ogrodniczego, Chmielna, 14—8 wieczorem.)

Wybory: Otwarcie urn wyborczych i obliczenie głosów na czterech członków komitetu i trzech delegacji rewizyjnej Towarzystwa muzycznego. (Kancelaria Towarzystwa w gmachu teatralnym—7 wiecz. rem.)

Zapisy: Sprawdzanie dowodów oraz odbieranie piśmiennych opinii lekarzy o stanie zdrowia dzieci, zapisanych jako kandydatów do kolonii letnich. ((Lokal lecznicy 1-ej dla ubogich chorych, Niecała, 1—7½ wieczorem.)

Wystawy stałe: Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych. (Krak. Przedm. № 15—od 10-ej rano do 4-ej po południu.) — Wystawa obrazów Krywkta. (Hotel Europejski—od 10-ej rano do 8-ej wieczorem.) — Wystawa obrazów spółki malarzy i rzeźbiarzy. (Nowy-Swiat № 27—od 10-ej rano do 7½ wiecz.) — Wystawa etnograficzna. (Krak. Przedm. 17—od 10-ej rano do 4-ej po poł.) — Wystawa prób i wzorów przemysłu fabrycznego i rzemieślniczego krajowego. (Gmach Muzeum przemysłu i rolnictwa na Krak. Przedm. № 66—codziennie od 10-ej rano do 4-ej po południu, w niedziele zaś i święta od 12—4-ej po południu. Wstęp bezpłatnie.)

Odczyty: Na dochód Towarzystwa osad rolnych i przytulików rzemieślniczych trzeci odczyt dra filozofii Juliana Ochrowicza p. t. „Z tajemnic kapłanów egipskich”. (Sala ratuszowa—6 po południu.)

Teatry: Wielki: dziś „Willidy” (pierwszy raz—z udziałem panny Augustyny Cruz i p. Russitano) oraz „Divertissement baletowe” (z udziałem panny Petipa i p. Bekefi); jutro „Willidy” (z udziałem panny Augustyny Cruz i p. Russitano) oraz „Divertissement baletowe” (z udziałem panny Petipa i p. Bekefi); — R o z m a i t o ś c i: dziś „Fredzio”; jutro „Te, które się szanuje” oraz „Dzieci muzy”; — Mały: dziś „Wielki Mogol”; jutro „Wielki Mogol”. (7½ wieczorem.)

Lombard miejski: Gotówki w kasie lombardu do rozdania na zastawy znajdują się na dzień dzisiejszy 9217 rs. 19 kop. (Pożyczki wydawane będą od 9-ej rano do 2-ej po południu, wykup zaś i prolongata uskuteczniają się od 9-ej rano do 3-ej po południu.)

Zjazd górniczy.

III.

Wczorajsza trzecia z rzędu sesja plenarna trwała blisko trzy godziny, a po załatwieniu kwestyj, zaznaczonych w wieczornym numerze, przewodniczący wezwał p. Niedźwiedzkiego do odczytania referatu, dotyczącego taryf za przewóz węgla.

Mówca podzielił swój wniosek na trzy części.

Pierwsza dotyczyła ułożenia możliwie najtańszej taryfy w komunikacji bezpośredniej z Dąbrową do fabryk dnieprowskich w gub. jekaterynosławskiej, głównie do Kamińska, gdzie wielkie piece potrzebują właśnie węgla dąbrowskiego, doniecki bowiem nie jest dla swej odrębnej własności w wielu razach przydatny.

Druga część obejmowała żądanieniżenia taryfy przewozowej również w komunikacji bezpośredniej do Moskwy, dokąd nasz węgiel znajduje zbyt, czego dowodem, że w r. z. wyprawiono tam przeszło 1,000 wagonów. Obecnie transport węgla do Moskwy kosztuje 81 rs. 30 kop. za wagon, a i przy tym koszcie korzystniej jest tam palić węglem, aniżeli drzewem, to ostatnie bowiem wypada średnio 32 rs. za sążeń, gdy taka sama jednostka węgla z Dąbrowy wypadnie 27 rs. Obniżenie taryfy do 72-ch rs. za wagon spowodowałoby jeszcze większą różnicę na korzyść węgla, a tem samem zwiększyłoby jego konsumcję w Moskwie.

Oba te punkty wniosku p. Niedźwiedzkiego przeszły bez dyskusji i zjazd uchwalił, w myśl postawionych postulatów, czynić starania w departamencie taryfowym kolei.

Trzeci punkt, dotyczący niżenia taryfy za przewóz węgla na kolei wiedeńskiej, wywołał ożywione i długotrwałe rozprawy. Wnioskodawca żąda, aby taryfa była obniżoną do normy, przyjętej na kolei dąbrowskiej, t. j. przynajmniej do ¼ kop. od puda i wiorsty bez względu na przestrzeń. Obniżka ta przyczyni się może do stania węgla i umożliwi dostawę ze stacyj pośrednich w głąb kraju, gdzie do-

tychczas z ujmą dla przyszłych pokoleń trzeba zanadto lasy, ponieważ drzewo jest używane wyłącznie, jako materiał opałowy.

W opozycji przeciw temu wnioskowi staje inżynier Rydzewski, dowodząc, że chociażby nawet kolej niżyla taryfę, któż może przewidzieć, czy zarobek na niższej cen węgla nie dostanie się spekulantom, a konsumenci ostatni nie na tem nie zyskają; powtóre utrzymuje, że kolej wiedeńska, jako niegwarantowana przez rząd, nie może zmniejszać swoich dochodów.

P. Niedźwiedzki co do pierwszego argumentu repliki oświadczył, iż ceny reguluje do pewnej normy konkurencja, więc zysk ze niższej taryfy zawsze przypadnie dla ostatniego konsumenta; co się zaś tyczy drugiego motywu, mniema mówca, że w sprawach ogólnych interesy poszczególne nie mogą być brane w całej rozciągłości pod uwagę, zwłaszcza, że pogląd państwowy na znaczenie kolei zmienił się zupełnie; dziś nie należy ich uważać jako przedsięwzięcia spekulacyjne, lecz jako arterje społeczno ekonomiczne, ułatwiające przewóz wszelkich artykułów pierwszej potrzeby, a przecież do takich artykułów węgiel niewątpliwie się zalicza.

Ciekawe było zestawienie cyfrowe, opierające się na tem, że w miarę jak kolej wiedeńska taryfę przewozową na węgiel powiększała w ciągu ostatnich 15-tu lat, węgiel w sprzedaży detalicznej, zamiast drożeć, wciąż taniał; bardziej jednak przy obecnej taryfie stanąć nie może, kopalnie bowiem dają rocznie maximum 6% zysku, chociaż kapitał w formie węgla wciąż się zmniejsza.

Zarzuty, stawiane przez p. Rydzewskiego, odpierali jeszcze pp.: Mauve, wskazując, że węgiel nasz na miejscu jest tańszy, aniżeli szląski; Strassburger, dowodząc, że koszty eksploatacji znacznie się zwiększyły; wreszcie Klejnadel, nadmienając, że oprócz wysokiej taryfy, pobierane są t. z. rozchody stacyjne, obciążające koszty transportu węgla w znacznym stopniu.

Ostatecznie zjazd uchwalił wniosek p. Niedźwiedzkiego w całej rozciągłości popierać.

Zawiesiwszy dalsze obrady w sprawie przemysłu

57)

NAFTA

POWIEŚĆ

Sewera.

(Dalszy ciąg.)

Usiadł przy biurku i zaczął pisać zrzeczenie się jednej czwartej swej części na rzecz Stefana.

— Gdzie jedziesz?

— W świat.

— Kiedy wrócisz?

— Za miesiąc, za rok, lub za tydzień.

— Bez centa!

— Prawdopodobnie. Oto moje zeznanie, zanotuj u notariusza.

— Ojędzisz? — zaczął serdecznie Stefan.

— Ojędzisz, a dziś jeszcze. W niebie siedzieć wiecznie nudno, a cóż dopiero na Podniebiu.

— I nie będzie ci żal?

— Mam nadzieję, że wrócę. A tobie nie było żal rzucać od razu dwa lata ciężkiej pracy, tyle nadziei, a mnie gwałtem skazywać na śmierć?

— Zmarnować od razu wszystko, a w dodatku okraść żyda, to było za wiele. Szalałem z bólu, chciałem się ukarać za moją głupotę, za moją omyłkę.

— A ja za moją mądrość chcę sobie odpocząć. Powiedz mi prawdę, nie tęsknisz za ludźmi i światem? Czy już tak zrosłeś się z Podniebiem, czarnym lasem, ludźmi, których lubisz, naftą i nadziejami?

— A ty nie?

— Ja także... i niezawodnie zostanę już całe życie nafiarczkiem, lecz nie mam natury kota przywiązującego się do miejsca. Nie pojechałbym tylko do Ka-

nady i Argentyny, lecz kopać w kraju, wszędzie. Ja, dziecko równin, góry mnie męczą i w nich tęsknica ogarnia, jak mówi lud.

— Jeżeli już takie przeznaczenie moje, że muszę być zawsze sam, to jedź!

— O, bądź spokojny, wróć, daj mi tylko odechnąć i rozejrzeć się po świecie.

Zajechał wózek pod werendę.

— Już tak zaraz, od razu? — zaczął Stefan.

— Im prędzej wyjadę, tem prędzej wrócę. Zatrzymaj knecharza, pamiętaj o piwnicy. Bądź zdrow, stary! Gdyby nie ty, możeby już nie było o mnie i wspomnienia.

— A gdyby nie ty? — pochwycił Stefan.

— Jestem pod wrażeniem, żeś dużo blagował, kając się prosić.

— Nie, nie! A pisz przecie!

Wózek potoczył się po kamieniach i znikł na spadzistości góry.

Stefan został sam. Smutek go ogarnął.

— Przyzwyczaiłem się i przywiązałem do chłopaka: uosobienie wad i przymiotów naszej zarystokracjalnej szlachty. Czy ja wtedy, gdy chciałem uciekać, blagowałem? Nie wiem sam. Jest coś we mnie z cygana i oczajduszy. Gdyby mnie nie zatrzymał, poszedłbym. „Choleryk koń”... Zygmunt miał rację. Ale kiedy zostałem — przyłożył dłoń do ust i z całych sił zawołał:

— Antek!

— Kiedy zostałem, a tyś odjechał i mam teraz rozwiązane ręce, troszkę pieniędzy w kasie, ropę w studni, kredyt, pokaż, co potrafisz.

Zobaczył Antka.

— Robotę zawieszam, zawołaj majstrów.

— Wszystkich?

— Trzech, gapiu; leć żywo!

— Co to dwa szyby! Śmiech mnie bierze. To kpią przy takiej obfitości ropy! Dwadzieścia wień postawie, zanim Zygmunt straci pięćdziesiąt tysięcy i wróci. Czas leci, starość się zbliża, a my zaledwo u źródła. Dalej, dalej, wypłynęmy raz nareszcie na falach powodzenia.

Trzech majstrów ukazało się na ścieżce.

— Chodźcie żywo, chłopcy, nie mamy wiele czasu do stracenia. Trzy maszyny sprowadzam, potrzebuję sześciu majstrów dzielnych, ochoczych. Pójdziecie mi po ludzi, dziś, za godzinę. Od poniedziałku stawiam trzy nowe wieże. Zbieracie się!

W kancelarii napisał listy. Dziesięć tysięcy włożył do koperty i zaadresował do fabryki maszyn parowych. Pieniądze wziął na pocztę Rębacz w zaszytej kieszeni surduta.

— Kasa się wypróżniła od razu, w jednej godzinie. Lecz cóż mnie to obchodzi! Pokażę światu, co może zrobić ten, który dla siebie nic nie chce, nawet uznania i wdzięczności.

Duszo mu było w izbie, samotność go dręczyła. Nie wiedząc o tem, tęsknił za Zygmuntem, myślał o nim nieustannie.

— Gdy wróci — układał rozkoszne plany — zastanie południowo-zachodnią połączyć lasu wyciętą, w miejsce drzew rozsiane wieże.

...Przepyszna panorama rozciągać się będzie na pięć mil dokoła.

...U stóp Dukla, ropa w wielkich żelaznych basenach...

Zatrzymał się, odetchnął głęboko i pogroził.

— Ujarmiona niewolnico, zaczynasz kłaść się u stóp i cicha, posłuszna, spełniać rozkazy.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

węglowego, przewodniczący wezwał p. Strassburgera do odczytania referatu w sprawie potrzeby pewnych zmian i wyjaśnień, odnoszących się do nowego prawa górniczego, wydanego w r. z.

Referatu tego, drobiazgowo i z wielką erudycją opracowanego, ze względu na techniczne specjalne dane, nie streszczamy, a zamieszczamy tylko wynik, zasadzający się na określeniu praw, jakie służą właścicielom kopalń pod względem wywłaszczania właścicieli budynków i ogrodów na powierzchni, w razie, gdy roboty we wnętrzu ziemi posuwają się pod te przestrzenie i grożą całości budowli.

Wnioskodawcę poparł inżynier okręgowy, Kondratowicz, stawiając jako przykład, że wkrótce już po wydaniu nowych przepisów dwukrotnie zachodziła potrzeba usunięcia ludzi z domów, którym groziło zawalenie; właściciele jednak tych budowli nie chcieli na razie swoich posiadłości sprzedać.

Zdecydowano więc starać się na drodze prawodawczej o wyjaśnienie i uzupełnienie nowego prawa w kierunku wywłaszczania.

P. Harting wypowiedział rzecz o znaczeniu kolei podjazdowych, parowych lub konnych, z kopalń rudy do fabryk lub do stacji głównych kolei. Brak komunikacji często uniemożliwia istnienie kopalni, gdyż dostawa rudy furmankami nawet nie opłaca kosztów eksploatacji. Tymczasem uzyskanie koncesji na budowę np. kolei konnej podjazdowej połączone jest z tylu trudnościami, że należałoby w tym względzie wyjednać przywilej, aby koncesyjni udzielał departament górniczy na zasadzie opinii inżyniera okręgowego. Druga trudność w budowie tych kolei podjazdowych zachodzi przy nabywaniu gruntów, przez które ma kolej przebiegać. Właściciele przestrzeni, a szczególnie właściciele, stawiają tak wygórowane żądania, że niepodobna z nimi przeprowadzać układów. Należy więc wyjednać na drodze prawodawczej przepis, aby grunty pod koleje podjazdowe były wywłaszczane na ogólnych zasadach użyteczności publicznej.

I ten wniosek w całej rozciągłości zjazd uchwalił popierać.

Ostatni referat, p. Grabińskiego, dotyczył kwestji ustawiania budynków do użytku kopalń i zakładów górniczych. Często zachodzi potrzeba wystawienia budowli i to pośpiesznie, gdy tymczasem ogólne przepisy budowlane wymagają zachowania różnych formalności, trwających całe miesiące. Dla uproszczenia manipulacji p. Grabiński proponuje, aby plany budynków górniczych zatwierdzał inżynier okręgowy górniczy, bez udziału architektów administracyjnych.

Przewodniczący, formułując ten wniosek, znacznie go rozszerzył, projektując, aby inżynierom górniczym w kopalniach prywatnych, na równi z rządowymi, wolno było samodzielnie planować wszelkie budowle.

Wniosek, z uzupełnieniem rz. r. st. Keppena, został przez zjazd przyjęty.

Na tem posiedzenie ukończono

*

Z uwagi na obfitość materiału, pozostającego jeszcze do omówienia i zdecydowania, przewodniczący wyznaczył na dzisiaj dwie sesje ogólne.

Pierwsza rozpocznie się o godz. 11-ej przed południem, druga zaś, po krótkiej przerwie, o godz. 2-ej po południu.

Dziś mają być ukończone wszystkie sprawy, dotyczące przemysłu węglowego, a na porządek dzienny wejdą sprawy przemysłu żelaznego.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Warsz. gub. wiadom. zamieszczają następujący cyrkularz rz. r. st. szambelana Andrejewa do wszystkich naczelników powiatów w gubernji warszawskiej: Prokurator izby sądowej zawiadomił mnie, że w rządzącym senacie podczas sprawy kasacyjnej, wniesionej na wyrok tej izby przez jednego z oskarżonych o zabójstwo żony, zauważono, że nieboszczenka została pochowana w dzień swojej śmierci. Tymczasem § 917 Zbioru praw zabrania grzebać nieboszczyków wcześniej, jak po upływie trzech dób od chwili zgonu, jeżeli śmierć nie jest spowodowana przez chorobę zakaźną, grożącą bezpieczeństwu otoczenia. Nadając sprawie tej, dla uniknięcia na przyszłość nadużyć podobnych, mogących w pewnych razach pomódz do ukrycia przestępstwa, ważne znaczenie, porozumiałem się z arcybiskupem warszawskim rzymsko-katolickim i z biskupem diecezji kujawsko-kaliskiej oraz z konsystorzami ewangelickimi, prosząc o polecenie duchowieństwu, aby przestrzegało koniecznie powyżej wskazanego paragrafu prawa. Organ policyjno-administracyjny winny w tym względzie również prawa przestrzegać i polecić duchownym wyznania mojżeszowego oraz urzędnikom stanu cywilnego dla żydów, aby przepis o chowaniu zwłok po upływie trzech dni od śmierci ściśle był przestrzegany.

— Obrońca prokuratorji, adwokat Perkowski, zawiadomiam o spadku, wakującym po b. generał-majorze Kazimierzu Kragelskim, zmarłym w d. 6-ym grudnia 1889-go r. w Warszawie. Suma spadkowa wynosi rs. 11,074 kop. 73. Jeżeli w ciągu pół roku nie zjawią się wylegitymowani sukcesorzy, cały spadek przejdzie na własność skarbu państwa.

— Dozorcy cmentarzy katolickich: powązkowskiego i brudzińskiego otrzymali polecenie, ażeby, zaczynając od d. 17-go b. m. komunikowali najbliższemu cyrkulom policyjnym, ile w ciągu dnia pochowano ciał na cmentarzach. Wiadomości te będą przysyłane z cyrkulów p. oberpoliemiastrowi i pomieszczane w raportach dziennych.

— W dniu dzisiejszym, o godzinie 12-ej w południe, odbędzie się w wydziale budowlanym magistratu posiedzenie komisji, złożonej z techników miejskich, z udziałem trzech obywateli miasta pp.: Edwarda Lilpopy, Skoryny i Bewenzego, wyznaczonej do oszacowania nieruchomości nr. 2942 i 2943, położonych przy ulicy Czerniakowskiej, posesji nr. 1076 przy ulicy Królewskiej i do przeszacowania nieruchomości nr. 500 na Pradze, proponowanej przez p. Grancowa jako zabezpieczenie kaucji na dostawę cegły do robót kanalizacyjnych.

— Dr. fil. Julian Ochorowicz wygłosi jeszcze dwa odczyty w sali ratuszowej: jeden (trzeci z kolei) dziś, o godz. 6-ej, i ostatni w sobotę także o godz. 6-ej wieczorem.

— Wczoraj rano wyjechał z Warszawy do Kowla dyrektor kolei nadwiślańskiej, inżynier Daragan wraz z naczelnikiem wydziału technicznego inżynierem Raszewskim i innym starszymi urzędnikami, w celu zwiedzenia robót wiosennych, prowadzonych na linii.

— Szambelan Najwyższego Dworu, hr. Jezierski wyjechał za granicę.

— Z teatru i muzyki.

* Podana przez kilka pism wieczornych wiadomość, iż Kazimiera Hellerówna w sobotę koncertuje w Łodzi, nie jest prawdziwą; artystka w sobotę występuje w operze tutejszej w „Aidzie”.

* Stanisław Barcewicz powrócił z Kijowa, gdzie koncertował z wielkiem powodzeniem.

— Kolonje letnie.

Komitet dam, zajmujący się zapisem wstępnym dzieci do kolonij letnich, zakończył w dniu wczorajszym swoje czynności.

Wczoraj, w ostatnim dniu zapisu, zgłosiło się: chłopców chrześcijańskich 47, dziewcząt 56; chłopców izraelskich 26, dziewcząt 43.

Ogółem do wstępnego zapisu zameldowano 1678 dzieci.

Począwszy od dnia dzisiejszego w lokalu Lecznicy I-ej (Niecała, róg Wierzbowej) odbywać się będzie codziennie, od godziny 7½ wieczorem, przyjmowanie dowodów, jako to: metryk, świadectw uczciwości i niezamożności rodziców, świadectw sprawowania się dziecka, opinii lekarzy itp.

Z danych, otrzymanych w ten sposób, formowane będą wykazy kwalifikacyjne.

Drugi okres czynności przygotowawczych trwać będzie do końca marca.

Przypominamy, iż rodzice i opiekunowie, składający wyżej wymienione dowody w biurze kolonij letnich, przybywać winni do Lecznicy I-ej sami, bez dzieci, które na sale wpuszczone nie będą.

Nie od rzeczy będzie również przypomnieć, iż do kolonij letnich przypuszczane będą li tylko dzieci rodziców niezamożnych.

— Przed likwidacją.

W uzupełnieniu podanych wczoraj wiadomości o zatwierdzeniu przez ministerja: komunikacji i skarbu ustawy kasy oszczędnościowo-zapomogowej dla urzędników kolei nadwiślańskiej, wzamian za emerytalną, zaznaczamy, że wprowadzenie jej w życie nastąpi zaraz po ukonstytuowaniu się zarządu kasy.

Podług ustawy, zarząd składać się ma z 9-iu członków, z tych 4-ch mianowanych przez radę z liczby uczestników kasy, pobierających najmniej 800 rs. pensji i pozostających na służbie etatowej przez lat pięć i 4-ch członków, wybranych przez samych uczestników, jako też z przewodniczącego zarządu, dyrektora kolei.

Dla dopełnienia przeto wyborów wydany będzie niebawem przez zarząd kolei cyrkularz, celem zwołania zebrania ogólnego uczestników kasy.

Zebranie odbędzie się jeszcze przed świętami Wielkiej Nocy.

Rada zarządzająca już dopełniła wyboru 4-ch pozostałych członków, przeto po wyborach i ukonstytuowaniu się zarządu kasa nowa otwarta będzie.

Konta osobiste uczestników obecnie jeszcze określone być nie mogą, dopóki likwidacja dawnej kasy nie uzyska zatwierdzenia, co prawdopodobnie za kilka tygodni nastąpi.

— Kradzieże.

Nocy wczorajszej z poddasza domu pod № 15-ym przy ul. Senatorskiej skradziono pościel, bieliznę z cyframi W. B. i E. B., oraz dywany będące własnością generała Burmana. — Z taniej kuchenki pod № 1-ym przy ul. Łódzkiej skradziono 600 li-letów na obiady, wydanych przez komitet tanich kuchni. — Zamieszkałemu przy ul. Nowolipki pod № 92-im Janowi Borczakowskiemu skradziono zegarek złoty, pierścionki, ubranie, bieliznę z cyframi F. B. — Z mieszkania Emilji Miniewskiej przy ul. Żelaznej pod № 78-ym skradziono garderobę wartości 116 rs.

— Przy pracy.

* W fabryce Lilpopy i Rana pod № 2-im przy ul. Smolnej przy obrabianiu gwoździ robotnik, Franciszek Butkiewicz, uległ zgnieceniu lewej ręki.

Poszwankowanego odwieziono do mieszkania przy ul. Czerniakowskiej.

W fabryce wyrobów rogowych pod № 4-ym przy ul. Przemysłowej Roman Szczepański, wskutek nieostrożnego podłożenia ręki pod wał w ruch puszczonej, uległ zgnieceniu palców.

Szczepańskiego, po udzieleniu doraźnej pomocy lekarskiej, odwieziono do mieszkania pod № 2-im przy ul. Rozbrat.

Do szpitala św. Rocha przywieziono z folwarku Paszkowa 14-letniego Karola Bużę, któremu koło młocarni zgniotło prawą rękę.

— Rabunek.

Do sklepu Nusena Lichtenhaufa przy ul. Świętokrzyskiej pod № 18-ym przyszedł jakiś mężczyzna już niemłody, a porwawszy pugilares z 9 rs., weksel na 50 rs. i papierosnicę, zbiegł.

Rabusia policja poszukuje.

— Otrucie.

Sędzia śledczy 19-go rewiru otrzymał zawiadomienie, iż zmarły przed kilku tygodniami we wsi Budy-Gnębek Julian Bazler był otruty.

Ponieważ poszlaki okazały się poważne, przeto zarządzono ekshumację zwłok, pochowanych na cmentarzu w Grodzisku, i oskarżoną o otrucie kobietę aresztowano.

— Topielec.

W dniu onegdajszym wydobyto z wody zwłoki 11-letniego Franciszka Staunego, syna kolonisty ze Starego Radziejowa. Małec utonął wskutek załamania się lodu, a na razie zwłok jego nie można było odszukać.

— Ślad zbrodni.

Wczoraj rano nad brzegiem Wisły, naprzeciw posesji pod № 11-ym przy ul. Wołowej na Pradze, znaleziono zwłoki dziecka kilkodniowego.

Zwłoki zabezpieczono do zejścia władz sądowych.

NOTATNIK TERMINOWY.

— Na przewóz przedmiotów trzeciej kategorii (według Zbioru taryf na żelazo, blachę i t. p.) od stacji: Sosnowice i Dąbrowa do stacji: Libawa, Ryga, Rewel, Petersburg, Białystok, Moskwa i Kotomna zaczęła obowiązywać nowa taryfa.

— D. 17-go marca, w urzędzie gminnym radziejowskim, w powiecie nieśazawskim, odbędzie się licytacja na dzierżawę od d. 25-go września r. b. do 13-go września r. 1899-go placu rządowego w osadzie Radziejów od rs. 19 kop. 25 rocznie.

— D. 17-go marca, w zarządzie gubernjalnym piotrkowskim, odbędzie się licytacja na wybrukowanie ulic: Sławkowskiej, Czeladzkiej, Nadzecznej, Zamkowej, Zamiejskiej, Podrzecznej i Kijowskiej w m. Będzinie od rs. 4860 kop. 69; wadium rs. 487.

— D. 17-go marca, w zarządzie intendentury twierdzy brzeskiej, odbędzie się licytacja na dostawę w r. b. opału dla piekarni wojskowej i młyna w Brześciu, a mianowicie: dla piekarni: drzewa 640 sążni i węgla kamiennego 64,000 pudów, a dla młyna drzewa 190 sążni i węgla 18,000 pudów. Wadja są wymagane w wysokości 20 % zadeklarowanych sum.

NEKROLOGJA.

ADELA ze ZWOLIŃSKICH KIELPIŃSKA.

żona elektro-technika, po krótkiej i ciężkiej chorobie, opatrzona św. Sakramentami, zmarła dnia 13-go marca r. b., przeżywszy lat 80. Pogrzeb w smutku; maż z dziećmi, siostrą i bracia zapraszają krewnych i znajomych na żałobne nabożeństwo, odbyć się mające w dniu 16-ym marca, to jest we czwartek, o godz. 11-ej przed poł., w górnym kościele św. Krzyża, oraz na wyprowadzenie zwłok tegoż dnia i z tegoż kościoła, o godz. 4-ej po poł. na cmentarz powązkowski. Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą. 38.

Paulina z Paprockich
PAPROCKA,

wdowa po s. p. Emeryku Paprockim, opatrzona św. Sakramentami, przeniosła się do wieczności w dniu 15 marca r. b. O dniu nabożeństwa żałobnego i pogrzebu oddzielnie ogłoszonym będzie. 1126

— Dnia 17-go marca, to jest w piątek, o godzinie 16-ej i pół zrana, odprowadzone będzie nabożeństwo żałobne na grobie

b. p. Estery z Winawerów
Wislickiej,

na cmentarzu starozakonnych; o czym krewnych i znajomych zawiadamia rodzina. 2-1113

JÓZEF LUBIŃSKI,

urzędnik magistratu m. Warszawy, profesor
Konservatorium muzycznego,

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zmarł dnia 14 marca 1893 r., przeżywszy lat 39. W smutku pozostała żona, dzieci i rodzina zmarłego zapraszają krewnych, przyjaciół i kolegów na żałobne nabożeństwo, odbyć się mające w górnym kościele św. Krzyża we czwartek, t. j. dnia 16 marca, o godzinie 11-ej i pół przed poł., oraz na wyprowadzenie zwłok w tymże dniu i z tegoż kościoła, o godzinie 4-ej po południu na cmentarz powązkowski. 3—1098—

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Wiedeń, 13-go marca.

(Korespondencja specjalna Kurjera Warszawskiego.)

Gdyby się w Anglii interesowano sprawami t. zw. kontynentu, toby się tam sówicie naśmiewano z wielu rozpraw parlamentu wiedeńskiego, a nienajmniej z tego, że tu ciągle wyścigi są przedmiotem napaści. Wystąpił onegdaj w ich obronie prezydent „Towarzystwa dla napływu obcych”, poseł baron Pirquet, a wywody jego warto przytoczyć: „Co do gry w totalizatora, musi być granica tego, co jest dozwolone, gdyż inaczej musieliby się whiścierać i tarokiści także gry swojej wstydzić. Totalizator to nie loteria; na tej grają biedni, tam przeważnie są możni. Część pieniędzy wraca do państwa, jako opłata, i bywa używana na nagrody. Uzyskujący je są to ludzie bogaci, ale wyścigi, stajnie, kształtują ich nierównie więcej. Dłoejklub rozwijając wyścigi, działa patrijotycznie. Niektórzy sądzą, że „renngigerl” wynoszą pieniądze z wyścigów; ale ci tylko wydają pieniądze; gdyby nie było wyścigów według ich smaku, wynieśliby się do Pesztu lub za granicę. Ci „renngigerl” to są właśnie agenci socjalno-demokratycznych idei, ojcowie, stryjowie w ciągu wielu lat pracą dorabiają się majątku, a ci „renngigerl” bez fransku w niewiele lat puszczają je między ludzi. Muszą być nagrody państwowe już dlatego, że np. jeżeli hr. Hompesz w Galturji funduje nagrodę 20 zlr. dla klaczy swojego chowu, to chlopa to żenuje; od państwa zaś chętnie przyjmuje nawet i najniższą nagrodę. Dla napływu obcych mają wyścigi niezmiernie znaczenie; bez nich Wiedeń pustoszałby. Hotele są pełne tak w Wiedniu, jak wszędzie, gdzie są wyścigi. I fakty zbankrutowaliby, a lud—dlaczegoż on nie ma robić wybieżek do Freidenau i tam się doskonale bawić? Z powrotem wracają tłumy do Prateru, zostają tam i znowu piwo się leje. Pogodzą się z tem i panowie z Czechi i Moraw, gdy zważą, ile tam odchodzi pilznera. W starożytności mówiono: *panem et circenses*, na wiedeńskie tłumaczy się to tak: w dniu powszednie praca, a w niedzielę heca.”

Gustaw Fürk wynalazł i opatentował sposób tkania na drodze mokrej celulozy, włókien drzewnych, nie płecenia, ale tkania, jak wełnę lub bawełnę. W Lend-Gastein założono już fabrykę tych tkanin drzewnych, które mogą być białe lub kolorowe. Wynalazek ten może się bardzo rozwinąć, w każdym razie podnosi wartość lasów iglastych, otwierając nowy sposób użytkowania włókien.

Bazar dam przyniósł dochodu 16,000 zł.

U posta Rapaporta był wczoraj wielki bal; karneciki przedstawiały stojące, białe-srebrne ekrany; u państwa Bilińskich w przyszłą sobotę drugi raut. A.

Berlin, 14-go marca.

(Korespondencja specjalna Kurjera Warszawskiego.)

Hans von Bülow wreszcie wczoraj znowu zjawił się w filharmonji, jako kierownik koncertu. Znawcy muzyki z największym utęsknieniem już od kilku miesięcy wyczekiwali powrotu artysty, oddalonego od zajęć ciężkimi cierpieniami nerwalicznymi. Na program wieczoru złożyły się trzy symfonje: C moll Haydna, F dur Brahmsa i B dur Beethovena. Wszystkie wykonał Bülow ze skończonym artyzmem, całą zaś duszę włożył w symfonię Brahmsa, uwydatniając to werwę młodzieńczą, to tkliwe uczucie, to rzewną melancholję, to wrzącą namiętność! Bülow znany jest z ekscytrycznych swoich narowów, którzy nie myśli się pozbywać, dlatego też w towarzystwie może być bardzo nieprzyjemnym, jest wszelako niezaprzenieniem pierwszorzędny muzykiem, to też koncerty jego dla znawców muzyki prawdziwą stanowią rozkosz.

Z polecenia ministerjum oświaty wykończył tutejszy profesor seminarjum, Otton Arndt, ciekawą pracę, przeznaczoną na wystawę międzynarodową w Chicago, budzącą jednak i w tutejszych kołach nauczycielskich wielkie zajęcie. Praca ta daje szczegółowy wykaz pedagogicznych czasopism, podręczników i kalendarzy, wydanych w Niemczech, mianowicie: 239 czasopism i wydawnictw pedagogicznych i 30 kalendarzy nauczycielskich, w których zachowano następujące działy: wyższe szkoły męskie (gimnazja, licea, gimnazja realne, realne szkoły przemysłowe i wyższe szkoły miejskie), wyższe szkoły żeńskie, seminarja nauczycielskie męskie i żeńskie, szkoły średnie

i ludowe, szkoły techniczne, szkoły niewidomych, głuchoniemych i idiotów, szkoły do dalszego kształcenia się i niedzielne, ochronki, instytuty i t. p. Tuszą sobie tutaj, że praca Arndta przyczyni się na wystawie w Chicago do wyrobienia pomyślnego sądu o niemieckich stosunkach szkolnych.

Córka naczelnego redaktora *Berliner Tageblattu* p. Suzanna Levysohn poświęca się sztuce scenicznej i zawarła układ jako śpiewaczka koloraturowa z teatrem nadwornym w Mannheim.

Zmarł tu przedwczoraj wieczorem rzeczywisty tajny radca, tajny radca gabinetu cesarskiego pozasłużbowy i członek izby panów, baron v. Wilmsowski. Nie należał on do figur pierwszorzędnych, które wystąpiły na widownię polityczną za rządów cesarza Wilhelma i nie był człowiekiem o zdolnościach w oczy bijących; niemniej cicha, spokojna i wytrwała praca wyrobił sobie sąd bardzo wytrawny o stosunkach politycznych i niejednokrotnie był doradcą zgasłego cesarza Wilhelma w sprawach ważnych.

Wychodźstwo w obwodzie rejencji kwidzyńskiej zmniejszyło się w ostatnich miesiącach w porównaniu z wychodźstwem z ubiegłego roku. *Reichsanzeiger* dzisiejszy donosi, że gdy od listopada 1891-go r. aż do stycznia 1892-go r. wywędrowało osób 1479, a od sierpnia aż do października 1892-go 457 osób za morze na stały pobyt, w ostatnich miesiącach r. z. aż do początków stycznia r. b. nie było więcej nad 679 wychodźców w tej liczbie zaś 459 narodowości niemieckiej i 220 polskiej. Z wychodźców dawniejszych wróciło do ojczyzny około 30 osób, w tej liczbie połowa Niemców. K.

*

Paryż, 13-go marca.

(Korespondencja specjalna Kurjera Warszawskiego.)

Odwaga, stanowczość i pewnego rodzaju fanatyzm, wykazane przez panią Cottu w sali sądowej, uczyniły z niej chwilową sławę paryską: wszyscy, z wyjątkiem bezpośrednio interesowanych, podziwiają ją i wychwalają. Zeznania jej, odsłaniające fakt, który dotychczas był jedynie podejrzeniem, a obecnie stwierdzony dymisją trzech jego głównych winowajców: ministra Bourgeois, dyrektora policji Soinoury'ego i komisarza Licolle'a, oburzy ogromnie Francję, przechowującą zawsze pewne tradycje rycerskości; zeznanie to może mieć bardzo ważne następstwa polityczne.

Nie dość, że Leon Bourgeois, człowiek 40-letni, energiczny, zdolny, nie cofający się przed środkami i mający przed sobą wielką karierę, jest grubo niem zachwiany i skompromitowany, ale całe ministerjum, które szło w ślad za nim i w nim pokładało swe nadzieje, bez tej prawej ręki zapewne się nie utrzyma: jesteśmy w przededniu nowego przesilenia. Zwraca jednak przy tem uwagę charakterystyczne zachowanie się dzienników oportunistów wojującego: z niezmiernym spokojem, zarówno jak wszyscy ich stronnicy, powiadają one, że kto uznaje policję za potrzebą, nie powinien bynajmniej winić jej przedstawicieli za gorliwość; że tylko Bourgeois daje dowód chęci rzetelności przed opozycją, podając się do dymisji, zamiast pokryć swą odpowiedzialnością podwładnych.

Ferryści — wnosć ztąd można — spokojnie oczekują przejścia władzy w ich ręce, z Constansem do spraw wewnętrznych, a Rouvierem znowa do finansów, bo Tirard podobno w każdym razie sprzykrył już sobie tę tekę; takie rozwiązanie nadchodzącego przesilenia wydaje się wszystkim bardzo prawdopodobne.

Drugi to już ambitny i obiecujący działacz polityczny śmiertelnie jest raniony pociskami panamskimi: pierwszym był Floquet, którego kompromitacja z Lessepsem rzeczywiście dobiła zupełnie w opinji. Co do Clémenceau, to wykręcił się on dość zręcznie; dawniej skompromitowany, jak Rouvier, zbyt są partji rządzącej potrzebni, ażeby ich z boku zostawić miano.

Jeden jeszcze skandal wyjdzie rychło, jak mi mówiono, na porządek dzienny; jest on tym razem jednak natury niepolitycznej. Podobno — opowiada to sobie publiczność jeszcze na ucho — w jednym z wesołych zakładów Montmartre'u odbył się w tych dniach bal, przypominający kult Bachusa i Cybeli w starożytnej Grecji, ozdobiony jeszcze konkursem piękności i tańcami Goulue i Grille d'Égout, znacznie swobodniejszemi, niż te, które wykonywały te artystki w Moulin-Rouge'u. Na balu tym obecni byli w znacznej liczbie koryfeusze wielkiego świata arystokratycznego, finansowego i parlamentarnego, z fałszywymi nosami, w maskach i perukach oddający się rozkoszemu tańcowi. Powiadają też, że doszło to do jednego z senatorów, który ma zamiar interpelować ministra spraw wewnętrznych, czemu na podobne skandale pozwala; jeśli w czas nie utopia sprawy, dyskusja będzie wysoce pouczająca.

Odeon wystawił znowu przeróbkę, tym razem z powieści tak czysto psychologicznej i subtelnej, jak „Une page d'amour” Zoli. Karol Samson rozwoźnił na pięć aktów i siedem obrazów motyw, polegający, jak wiadomo, na tem, że chorobliwa, przedwczesnie dojrziała córeczka Heleny Grandjean szalenie jest zazdrosna o swoją matkę, która, będąc wdową, mimo walki z sobą, pada w objęcia dra Deberle'a. Oczekiwanie na nieobecną matkę przy otwartem oknie sprowadza zaziębienie i śmierć dziecka. Publiczności podobają się ta bezwartościowa przeróbka,

może dzięki artystycznej grze małej Gaudy, której powierono tę denerwującą, trudną rolę zazdrosnego dziecka.

Przy otwarciu kursu Moissana w szkole farmaceutycznej około 800 studentów zrobiło mu owację za ważne odkrycie, uczynione w dziedzinie fabrykacji djamentu, o którym wam pisałem. K.

* Rzym, 10-go marca.

(Korespondencja specjalna Kurjera Warszawskiego.)

Zdaje się, że nowa ustawa o konieczności małżeństwa cywilnego przed kościelnem, przeciwko której tak silnie powstaje Ojciec św., przejdzie w izbie, albowiem w komisji przygotowawczej wszyscy komisarze, z wyjątkiem posła De Bernardis, okazują się przychylnymi projektowi. Jednak nie jeszcze stanowczego w tym względzie powiedzieć nie można, aż do rozpraw nad projektem i do głosowania, które ma nastąpić. Będzie to bezwątpienia oplikany wypadek, który powiększy rozdwojenie między państwem a kościołem, i wszyscy ludzie bezstronni życzą, aby nowy projekt odrzucony został i aby pozostawiono małżonkom wolność, jakiej dotychczas używali.

Onegdaj Ojciec św. dawał pożegnalne posłuchanie księdzu Lagrange, biskupowi z Chartres, i księdzu Goux, biskupowi z Wersalu. Mówił długo z nimi o położeniu religijnem we Francji i o religijnej przyszłości ich kraju. Wyjechał także ks. Fiard, biskup z Montauban.

Ojciec św. dla oświadczenia swojego szacunku patriarche ormjańskiemu, a swej wdzięczności i przyjaźni sułtanowi, nadał wielką wstęgę Piusowego orderu wielkiemu wezyrowi, Dżewad-baszy, i ministrowi sprawiedliwości i wyznań Riza-baszy, krzyż komandorski tegoż orderu Sze-ryf-bejowi, adjutantowi sułtańskiemu, a komandorję św. Sylwestra Gerabed-effendiemu, jednemu z najznaczących członków katolickiej ormjańskiej starszyny.

Wczoraj w południe Ojciec św. przyjmował w sali tronowej pielgrzymkę z Delfinatu, prowadzoną przez księdza Fava, biskupa z Grenoble. Pielgrzymi byli w liczbie dwustu, pochodzący z Awenjonu, Grenoble i Moulins. Ks. Fava wyraził uczucia swych diecezjan dla Stolicy św., a Ojciec św. odpowiedział, zachęcając pielgrzymów do pracowania nad pokojem religijnym w swojej ojczyźnie podług instrukcji, jakich udzielił. Pielgrzymi odpowiedzieli hucznie okrzykami na cześć Ojca św. i Francji. Ks. Fava złożył potem znaczną sumę świętopietrza i dwa wspaniałe oprawy tomy pisma „Bulletin des serviteurs de Saint Pierre”. Ojciec św. miał przyjazne a uprzejme słowo dla wszystkich w miarę, jak się zbliżali. Kiedy opuszczali salę, ponowiły się okrzyki. Potem przyjęty był ksiądz Antoni Valente, patriarcha Indji wschodnich, który złożył Ojcu św. znaczną sumę świętopietrza.

Cesarz austriacki przysłał Ojcu św. 100,000 franków na nową, założoną przez Niego bibliotekę w Watykanie. D.

Telegramy „Kurjera Warszawskiego”.

Petersburg 15-go marca. (Telegr. Aj. półn.) — Ogłoszone zostało rozporządzenie o przejęciu przez skarb państwa kolei moskiewsko-kurskiej i orenburskiej, poczynwszy od dnia 13-go stycznia r. 1893-go.

Petersburg 15-go marca. (Tel. Aj. półn.) — *Birż. wiad.* słyszały, że po załatwieniu kwestji Banku Państwa, na porządek dzienny przyjdzie kwestja kredytu melioracyjnego, którego projekt już ostatecznie jest wykończony.

Petersburg 15-go marca. (Tel. pr. K. W.) — Senat postanowił skargę kasacyjną Goldwassera pozostawić bez skutku, na zasadzie art. 912 kodeksu karnego.

TRAKTAT HANDLOWY.

Berlin 15-go marca. (Tel. pryw. Kur. W.) — Większość poważniejszych izb handlowych nadesłała kancierzowi rzeszy memorjały, z których omawiany jest traktat handlowy z Rosją.

REFORMA WOJSKOWA.

Berlin 15-go marca. (Tel. pr. Kur. War.) — Pogłoska, iż cesarz Wilhelm rozkazał cofnąć projekt reformy wojskowej, nie znajduje wiary.

WYPADKI PARYZKIE.

Paryż 15-go marca. (Telegr. Ajencji półn.) — Bourgeois oświadczył gotowość ponownego objęcia obowiązków ministra sprawiedliwości.

Paryż 15-go marca. (Tel. pr. K. War.) — Na wypadek, gdyby Bourgeois nie zmienił zamiaru nie obejmowania ponownego obowiązków ministra sprawiedliwości, teka ta powierzona zostanie Devellovi. (Aj. półn.)

Paryż 15-go marca. (Telegr. pryw. Kur. W.) — Wczorajsze wstąpienie ponowne Constansa na arenę

Redaktor Franciszek Olszewski. — Wydawcy: Wacław Szymanowski i Antoni Pietkiewicz (Adam Pług).